🎯 מבחן מסכם בלשון – כיתה ד' · רמה גבוהה – מחוון

משך המבחן: 75 דקות · קראו את הטקסט פעמיים · סך הכול 100 נקודות

טבלת ניקוד		
חלק	ניקוד מרבי	ניקוד שהתקבל
חלק א: הבנת הנקרא	40	
חלק ב: ידע לשוני	35	
חלק ג: הבעה בכתב	25	
סה"כ	**100**	

חלק א: הבנת הנקרא (40 נק')

1 **בחרו את התשובה הנכונה לפי הטקסט.** (8 נק')

א. לפי שורות 1–5, באילו עונות עוברות הציפורים בשמי ישראל?

○ בקיץ ובחורף ● **בסתיו ובאביב** ○ רק באביב

ב. לפי שורות 16–19, איך עוקבים החוקרים אחרי הנדידה?

● **בעזרת משדרים זעירים** ○ בעזרת ספירה בבריכות בלבד ○ בעזרת מטוסים

2 **הסבירו במילים שלכם, לפי שורות 6–10: למה חסידות ועיטים אינם עפים מעל הים התיכון?** (8 נק')

תשובה אפשרית: (בשורות 6–10) הם דואים בעזרת זרמים של אוויר חם שעולים מן הקרקע, ומעל הים אין זרמים כאלה. לכן נוח להם יותר לעוף מעל היבשה, אף שהדרך ארוכה יותר. (4 נק' הזרמים, 4 נק' הקשר לים)

3 **לפי שורות 1–5, למה הכותב משווה את ישראל ל«צוואר בקבוק»? מה הדמיון ביניהם?** (8 נק')

תשובה אפשרית: צוואר הבקבוק הוא החלק הצר שכל מה שיוצא מהבקבוק חייב לעבור בו. גם ישראל היא מעבר צר בין שלוש היבשות, ולכן ציפורים רבות חייבות לעבור דרכה. (4 נק' הסבר הדימוי, 4 נק' הקשר לישראל)

4 **אוצר מילים ומבנה הטקסט.** (8 נק')

א. «אוגרות כוח», בשורות 11–15, פירושו:

○ מאבדות כוח ● **צוברות כוח ומתחזקות** ○ נלחמות זו בזו

ב. «דואות», בשורות 6–10, פירושו:

● **עפות כמעט בלי לנפנף בכנפיים** ○ שוחות במים ○ בונות קן

ג. מה תפקידה של הפסקה האחרונה, בשורות 20–21?

○ להוסיף עוד מספרים ● **להביע את המסקנה ואת המסר של הכותב** ○ לתאר את עמק החולה

ד. המשפט «כך גילו, למשל, שחסידה יכולה לעבור יותר ממאתיים קילומטרים ביום אחד» הוא:

● **דוגמה שמבהירה מה גילו החוקרים** ○ הרעיון המרכזי של כל הטקסט ○ דעה של הכותב

5 **הכותב טוען, בשורות 20–21, ש«הטבע אינו מכיר גבולות בין מדינות». האם אתם מסכימים? נמקו בעזרת פרט מן הטקסט, והוסיפו דוגמה משלכם.** (8 נק')

תשובה אפשרית: מסכים. הציפורים עוברות בין אירופה, אסיה ואפריקה ונחות במדינות רבות, ולכן מה שנעשה במדינה אחת משפיע על כולן. דוגמה משלי: זיהום בים עובר עם הזרמים גם לחופים של מדינות אחרות. (2 נק' עמדה, 3 נק' פרט מן הטקסט, 3 נק' דוגמה)

חלק ב: ידע לשוני (35 נק')

1 **מצאו במשפט: שני שמות עצם, שם תואר, פועל ומילת קישור.** (7 נק')

א. הציפורים העייפות נחו בבריכה, כי הדרך הייתה ארוכה. ← **שמות עצם: ציפורים, בריכה, דרך; שם תואר: העייפות / ארוכה; פועל: נחו / הייתה; מילת קישור: כי**

2 **כתבו את השורש ועוד מילה מאותו שורש.** (9 נק')

מילה	שורש	מילה נוספת מאותו שורש
משדרים	**ש־ד־ר**	**שידור**
נחיתה	**נ־ח־ת**	**נוחתת**
בטיחות	**ב־ט־ח**	**בטוח**

3 **השלימו את הפועל בזמן ובגוף המתאימים.** (8 נק')

א. בשנה שעברה החוקרים **הצמידו** (הצמיד) משדר לחסידה.

ב. מחר אנחנו **נצפה** (צפה) בציפורים בעמק החולה.

ג. עכשיו הלהקה **עפה** (עף) מעל הבית שלנו.

ד. אתמול אתן **ספרתן** (ספר) את העגורים בבריכה.

4 **השלימו מילת קישור מתאימה.** (6 נק')

א. העגורים נחים בחולה, **כי** יש שם מזון רב.

ב. הדרך מעל היבשה ארוכה יותר, **אבל** היא נוחה יותר לציפורים הגדולות.

ג. יש מעט מקומות מנוחה, **לכן** חשוב לשמור עליהם.

5 **העתיקו את המשפט והוסיפו סימני פיסוק: המדריכה אמרה לנו הסתכלו למעלה אתם רואים את הלהקה** (5 נק')

תשובה אפשרית: המדריכה אמרה לנו: «הסתכלו למעלה! אתם רואים את הלהקה?»

חלק ג: הבעה בכתב (25 נק')

1 **כתבו טקסט מידעי קצר (8–10 משפטים) על בעל חיים או צמח שאתם מכירים. בדקו שכתבתם: כותרת מתאימה; פתיחה שמציגה את הנושא; שתי פסקאות של פרטים (בכל אחת רעיון מרכזי ופרטים תומכים); סיום; מילות קישור; כתיב ופיסוק נכונים.** (25 נק')

תשובה אפשרית: תשובה אישית. מחוון: כותרת מתאימה (2); פתיחה שמציגה את הנושא (4); פרטים תומכים מדויקים בשתי פסקאות (7); סיום (3); מילות קישור ורצף (4); לשון, כתיב ופיסוק (5).